

Marija Kaguševa

Ruština za 24 dnů

intenzivní
kurz pro
samouky

Seznámení se, rodina, doma,
ve škole, národnosti a země,
v restauraci, potraviny, oblečení,
volný čas, na poště, telefonáty,
zaměstnání, korespondence, vzdělání,
u lékaře, cestování

MP3

dialogy, cvičení,
infoboxy, slovníčky
nahrané rodilými
mluvčími

edika.

Marija Kaguševa

Ruština za 24 dnů

**Edika
Brno
2012**

Ruština za 24 dnů

Marija Kaguševa

Odborné korektury: Olga Čermáková, Julija Mamonova

Sazba: Petr Klíma

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědný redaktor: Ondřej Jirásek

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Hlasy na CD: Julija Mamonova, Igor Kapitula, Raman Zabelou ad.

CD natočeno a sestříháno – v Studio 22 v Brně, 2012

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0081-7

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2012 ve společnosti Albatros Media a.s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 16 513.

© Albatros Media a.s., 2012. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS **MEDIA** a.s.

1. Úvodní lekce

A Azbuka	7
B Abeceda	7
C Pravidla čtení	8

2. SEZNÁMENÍ

A Dobrý den!	12
B Jak se máte?	15
C Seznámení s lektorkou	17

3. RODINA

A Seznámení s rodinou	20
B Další příbuzní	22
C Rozhovor u večere	25

4. DOMA

A Byt Ivanovových	28
B Bydlení	30
C Komunalka	32

5. VE ŠKOLE, NA KURZU

A Zdeněk se baví s Paulem o ruštině	34
B Pokračování rozhovoru	37
C Rekvalifikační kurzy	40

6. NÁRODNOSTI, JAZYKY, ZEMĚ

A Kdo studuje s tebou?	43
B Kde jsi všude byl?	46
C Jaké máš plány?	49

7. V kavárně, v restauraci

A V kavárně	52
B V restauraci	53
C Konec oběda	56

8. Na ulici

A Jak se dostanu k muzeu?	58
B V tramvaji	60
C Kde se sejdeme?	63

9. Potraviny

A Jdeme na nákup	65
B V obchůdku u domu	67
C Ovoce a zelenina	69

10. Oblečení

A V obchodě s obuví	72
B Zimní bunda	74
C V kožešnictví	77

11. Kultura

A Kam do divadla?	80
B Jdeme do divadla	82
C Den námořnictva	84

12. Svátky a slavnosti

A Ruské svátky	87
B Oslava narozenin v Rusku	91

13. Volný čas a hobby

A Kam na dovolenou?	94
B Hobby	96
C Pár slov o současné kultuře	98

14. Na poště

A Zdeněk chce poslat pohled	101
B Balíček do ČR	102
C Placení na poště	105

15. Telefonáty

A Jak telefonovat?	108
B Telefonování	110
C Domluva schůzky po telefonu	112

16. V bance

A Bankomat	115
B Mohu si otevřít účet?	117
C Kde si mohu vyměnit peníze?	119

17. Povolání a zaměstnání

A Moje práce	122
B Hledání práce přes inzerát	124
C Jak napsat životopis	127

18. V kanceláři

A Poprvé na novém místě	129
B Pracovní schůzka	132
C Pracovní den	134

19. Korespondence

A E-mail kamarádce	136
B Blahopřání	139
C Obchodní dopis	141

20. Vzdělání

A Základní a střední škola	144
B A jaké to je u vás na vysoké?	148

21. TV a média

A Co dávají v televizi?	152
B Co čtete?	154

22. Medicína

A Musíš k lékaři	158
B V ordinaci lékaře	160
C Jak dopadly testy	162

23. Cestování Ruskem

A Jak se dostanu na Sibiř?	166
B U pokladny	167
C Na cestách	168

24. Trochu historie

A Carové	172
B Rus a Rossijanin	174
B Moskva	177

Rusko-český slovník	179
---------------------------	-----

Řešení cvičení	192
----------------------	-----

A Azbuka

Ruské písmo se nazývá azbuka nebo cyrilice. Bylo vytvořeno v 9. století svatým Cyrilem a Metodějem na základě řecké abecedy. Současné ruské písmo obsahuje 33 písmen: 10 samohlásek, 21 souhlásek, měkký a tvrdý znak (ь, ъ). Tyto znaky označují měkkost nebo tvrdost předchozí souhlásky.

B Abeceda

Tiskací písmo	Kurziva	Psací písmo	Český ekvivalent
А а	А а	А а	[a]
Б б	Б б	Б б	[b]
В в	В в	В в	[v]
Г г	Г г	Г г	[g]
Д д	Д д	Д д	[d]
Е е	Е е	Е е	[je]
Ё ё	Ё ё	Ё ё	[jo]
Ж ж	Ж ж	Ж ж	[ž]
З з	З з	З з	[z]
И и	И и	И и	[i]
Й й	Й й	Й й	[j]
К к	К к	К к	[k]
Л л	Л л	Л л	[l]
М м	М м	М м	[m]
Н н	Н н	Н н	[n]
О о	О о	О о	[o]
П п	П п	П п	[p]
Р р	Р р	Р р	[r]
С с	С с	С с	[s]
Т т	Т т	Т т	[t]
У у	У у	У у	[u]
Ф ф	Ф ф	Ф ф	[f]
Х х	Х х	Х х	[ch]
Ц ц	Ц ц	Ц ц	[c]
Ч ч	Ч ч	Ч ч	[č]
Ш ш	Ш ш	Ш ш	[š]
Щ щ	Щ щ	Щ щ	[šš']
Ъ ъ	ъ	ъ	[tvjordyj znak]

Ы ы	Ы ы	Ы ы	[y]
Ь ь	Ь ь	Ь ь	[mjachkij znak]
Э э	Э э	Э э	[e]
Ю ю	Ю ю	Ю ю	[ju]
Я я	Я я	Я я	[ja]

Podíváme se na azbuku pozorněji. Některá ruská písmena jsou sice graficky podobná českým, ale čtou se jinak. Dávejte na něj pozor. Jsou to:

Вв	Вв	[v]	Вова, вата
Нн	Нн	[n]	Нина, нота
Рр	Рр	[r]	рука, рота
Сс	Сс	[s]	соска, сота
Уу	Уу	[u]	Уля, утка
Хх	Хх	[ch]	Харитон, хлеб
Зз	Зз	[z]	Зузка, зёбра

Protože stejně jako latinka, i azbuka má původ v řecké abecedě, čtou se některá písmena stejně jako v češtině:

Аа	Аа	[a]	Антон, там
Ее	Ее	[e (je)]	Егор, ено́т, ле́то
Оо	Оо	[o]	О́льга, мо́ре, окно́
Кк	Кк	[k]	Ка́тя, ма́к, ко́ма
Мм	Мм	[m]	Ма́ша, ма́ма, кома́р
Тт	Тт	[t]	Ти́хон, това́р, кот

V ruštině jsou pak také písmena, která mají jinou grafickou podobu, ale zní stejně jako v češtině:

Бб	Бб	[b]	Бо́рис, банк
Гг	Гг	[g]	го́лос, го́род
Дд	Дд	[d]	де́нь, дождь
Жж	Жж	[ž]	же́на, жар
Зз	Зз	[z]	за́пад, зола́
Ии	Ии	[i]	и́мя, игра́
Йй	Йй	[j]	поко́й, мойка́
Лл	Лл	[l]	ле́то, ло́жка
Пп	Пп	[p]	па́па, пар

Фф	Фф	[f]	фото, фара
Цц	Цц	[c]	цена, цирк
Чч	Чч	[č]	человек, число
Шш	Шш	[š]	шанс, шина

Щ

Щ je ruská souhláska, která v češtině neexistuje. Čteme ji jako hodně měkké prodloužené š: [šš'].
Příklady:

щýка	щекотать
щёлочь	щёлка

Samohlásky

Samohlásky v ruštině tvoří 5 párů dle měkkosti-tvrdosti.

Аа – Яя [a – ja]

Оо – Ёё [o – jo]

Ээ – Ее [e – je]

Уу – Юю [u – ju]

Ыы – Ии [y – i]

Pokud jsou po souhlásce samohlásky А, О, Э, У, Ы – tato souhláska se čte tvrdě, jsou-li po souhlásce samohlásky Я, Ё, Е, Ю, И – tato souhláska se čte měkce.

Porovnejte:

МА-МЯ [ma – m'a]

МО-МЁ [mo – m'o]

МЭ-МЕ [me – m'e]

МУ-МЮ [mu – m'u]

МЫ-МИ [my – mi] – v češtině se my a mi nerozlišuje, ale v ruštině ano.

Naučte se správně vyslovovat tvrdé a měkké souhlásky. Tvrdost nebo měkkost má v ruštině vliv na význam slova, např.:

лук/люк – [luk/l'uk] – cibule/poklop

матч/мяч – [mač/m'ač] – turnaj/míč

V češtině se měkkost a tvrdost rozlišuje jenom u **d, t, n** (dě/de, ty/ti, ne/ně), v ruštině tuto vlastnost mají skoro všechny souhlásky kromě: ж, ш, ч, щ, ц.

Jsou-li samohlásky na začátku slova, čtou se jako v abecedě.

Porovnejte:

Алла/Яша [álla/jáša]

Юля/Уля [Júl'a/Úl'a]

Эля/ель [Éla/jel']

Samohláska Ы na začátku slov se neobjevuje.

Cvičení 1

CD 01_01

Porovnejte podle poslechu výslovnost tvrdých a měkkých souhlásek:

ма – мя / ma – m'a

мо – мё / mo – m'o

мэ – ме / me – m'e

му – мю / mu – m'u

мы – ми / my – mi

да – дя / da-d'a

до – дё / do-d'o

дэ – де / de- d'y

ду – дю / du- d'u

ды – ди / dy- di

Pravidla čtení

Transkripce (přepis výslovnosti) ruských slov se zapisuje pomocí hranatých závorek.

Měkkost se při tom označuje pomocí znaku ['] po souhlásce. Jsou i případy kdy je po souhlásce měkký znak a pak následuje samohláska. Všimněte si, jak se to realizuje v transkripci.

пу [pu]

пю [p'u]

пью [pju]

Přízvuk se označuje pomocí čárky nad písmenem. V jednoslabičných slovech se přízvuk neoznačuje:

лук/люк – [luk/l'uk]

матч/мяч – [mač/m'ač]

лю [lju]

пью [pju]

молоко [malakó]

Transkripce se může zapisovat jak latinkou, tak i cyrilicí. V naší učebnici převážně používáme latinské písmo pro fonetický přepis.

Cvičení 2

Přečtěte správně fonetický přepis slova a napište jej:

1. [dom]
2. [dɛň]
3. [nol]
4. [ljom]
5. [m'el]
6. [les]

Klíč: 1. дом 2. день 3. ноль 4. льём 5. мел 6. лес

Ruský slovní přízvuk

Každé ruské slovo má přízvuk. Přízvuk v ruštině je silnější, dynamičtější, než v češtině, proto nepřízvučné samohlásky ve slově ztrácí na své znělosti, to znamená, že v nepřízvučné slabice se O vyslovuje spíše jako A (крокодѐл čtete jako **krakad'íl**), E nebo Я jako И (колесó vyslovujete jako **kal'ísó**, язык vyslovujete jako **jízýk**).

Kromě toho je ruský přízvuk pohyblivý, tj. přízvuk se může nacházet na kterékoliv slabice ve slově. !Pozor! V ruských textech se běžně přízvuk neoznačuje, proto je třeba si zapamatovat místo přízvuku v každém slově zvlášť (мáма, магазѐн, корóва).

Pamatujte: písmeno ѐ je vždy přízvučné!

Výslovnost nepřízvučných samohlásek O, E, Я

Je nutno dávat pozor na tyto samohlásky, protože jejich výslovnost se řídí přízvukem. (Ostatní samohlásky se vyslovují pořád stejně, beze změny, jak pod přízvukem, tak v nepřízvučné pozici.)

O se v nepřízvučné pozici vyslovuje spíše jako A, pozorujte:

мо ^о локо	[malakó]
ко ^о рова	[karóva]
со ^о бака	[sabáka]

E a Я v nepřízvučné pozici se vyslovují spíše jako И, všimněte si:

по ^е бежали	[pab'ížál'i]
------------------------	--------------

пр ^и несѐи	[pr'ín'ís'í]
мя ^я снóй	[m'ísnoj]
ря ^я бѐна	[r'íb'ína]
яз ^я ыковóй	[jízýkavój]
пя ^я тáк	[p'íták]

Cvičení 3

CD 01_02

Přečtěte správně slova s přízvukem:

1. мо^олокó
2. банáн
3. колобóк
4. моркóвь
5. нéбо
6. метеóр
7. планéта
8. пенáл
9. собáка
10. мешóк

Klíč: 1. [malakó] 2. [banán] 3. [kalabók] 4. [markóf']
5. [n'éba] 6. [m'ít'ór] 7. [plan'éta] 8. [p'ínál] 9. [sabáka]
10. [m'íšók]

Znělé a neznělé souhlásky

Na konci slov znělé souhlásky se stejně jako v češtině čtou nezněle.

Porovnejte: **lev** vyslovujeme jako **lef**, v ruštině **лев** vyslovujete jako **l'ef**.

Když slovo končí na neznělou souhlásku a za tímto slovem hned následuje další slovo, tak tato souhláska přejímá vlastnosti následující souhlásky.

Např.: комóд там, комóд здесѐ – čtete jako [kamót tam kamód zd'es']

V koncovkách slov -ОГО, -ЕГО se Г čte jako В (týká se to hlavně přídavných jmen a zájmen)

Příklady:

красного	[krásnava]
синего	[s'ín'iva]
моего	[majivó]
твоего	[tvajivó]
нашего	[nášiva]
этого	[étava]
первого	[p'érvava]
холодного	[chalódnava]

Cvičení 4

Přečtěte správně:

1. без красного карандашá
2. под столóm
3. над дóмом
4. мнóго столóв и шкафóв
5. егó комóд
6. тáйный код

Klíč: 1. [b'is krásnava karandašá], 2. [pat stalóm] 3. [nad dómam] 4. [mnóga stalóf i škafóf] 5. [j'ivó kamót] 6. [táj-nyj kot]

Měkké a tvrdé souhlásky

V češtině máme 3 páry souhlásek, které se liší dle tvrdosti-měkkosti: d – d', t – t', n – ň.

V ruštině je 15 párů souhlásek, které se liší dle tvrdosti-měkkosti:

б – бь	[b] – [b'];
в – вь	[v] – [v'];
г – гь	[r] – [r'];
д – дь	[d] – [d'];
з – зь	[z] – [z'];
к – кь	[k] – [k'];
л – ль	[l] – [l'];
м – мь	[m] – [m'];
н – нь	[n] – [n'];
п – пь	[p] – [p'];
р – рь	[r] – [r'];
с – сь	[c] – [c'];

т – ть	[t] – [t'];
ф – фь	[f] – [f'];
х – хь	[x] – [x'];

Vždy tvrdé jsou ж [ж], ш [ш], ц [ц].

Vždy měkké jsou ч [ч'], щ [ш'], й [j].

Infobox

Zapamatujte si důležitá pravopisná pravidla:

ш, ч а щ se nikdy nepojí s **я а ю**, ale s **а а у**: **ча-ща, чу-щу**:

чáша щáвель

чúкча щúка

щ, ж, ш se nikdy nepojí s **ы**, ale s **и**: **жи-ши-щи**:

жизнь широкий

щи

ро г, к, х se píše **jen и**, nikdy **ы**:

нóги рúки

хíжина

CD 01_03**Cvičení 5**

Doplňte do mezery správné písmeno:

1. ш...шка (и/ы)
2. карандаш... (и/ы)
3. г...тара (и/ы)
4. ч...до (у/ю)
5. ч...стый (а/я)
6. далёк...й (и/и)
7. ч...до (а/я)
8. щ...ка (у/ю)
9. рук... (и/ы)
10. к...т (и/ы)

Klíč: 1. шíшка 2. карандашí 3. гитáра 4. чúдо 5. чáстый 6. далёкий 7. чáдо 8. щúка 9. рúки 10. кит

Výslovnost skupiny souhlásek ЧЧ, ЗЧ, СШ

Skupinu souhlásek **ЧЧ** vyslovujeme měkce, jako souhlásku Щ [šš'], například: счёт [šš'ot], считать [šš'ítát'], счастье [šš'ás't'e].

Totéž platí v případě skupiny **34**, například: перевозчик [p'ir'ivóšš'ík], рассказчик [raskášš'ík].

Skupinu souhlásek **Ш** vyslovujeme vždy tvrdě, jako Ш [š]. Podobně jako u skupiny **ч** se neznělá souhláska **с** vyslovuje tvrdě, jako ш. Například: сшить [ššit']

Výslovnost skupiny souhlásek ЧН, ЧТ

Ve spojení s **н** a **т** se měkká souhláska **ч** vyslovuje jako tvrdá souhláska **ш**. Jedná se především o následující slova a slovní spojení: что [što], потому что [patamú što], конечно [kan'éšna], чтобы [štóby], нарочно [naróšna], ничто [n'íštó], скучно [skúšna].

Cvičení 6

CD 01_04

Poslechnete si a pak zopakujte následující slova. Dbejte na výslovnost:

1. счастье
2. счастливый
3. скучно
4. конечно
5. сшить
6. что
7. рассказчик
8. считаем
9. потому что

A Dobrý den!

CD 02_01

Zdeněk přišel poprvé do jazykové školy na kurz ruského jazyka. Je v kanceláři, seznamuje se s administrátorkou.

Здэ́нек: Здравствуйте!

Администра́тор: Здравствуйте! Вы наш студэ́нт? Вы идёте на курсы русского языка?

Здэ́нек: Да. Я студэ́нт и иду́ на курсы разговорного русского.

Администра́тор: Приса́живайтесь. Как вас зову́т? Отку́да вы?

Здэ́нек: Меня́ зову́т Здэ́нек Нова́к, я из Чэ́хии.

Администра́тор: О́чень приятно. Меня́ зову́т Га́лина.

Здэ́нек: Мне то́же о́чень приятно. А како́е у вас о́тчество?

Администра́тор: Серге́евна. Но мо́жно без о́тчества, мы ровесники.

Здэ́нек: Хорошо́. То есть я вас могу́ называ́ть Га́лина?

Администра́тор: Да, про́сто Га́лина или Га́ля. Вот ва́ше расписа́ние.

Здэ́нек: Спасибо, Га́лина!

Администра́тор: Пожа́луйста!

Slovníček

CD 02_02

администра́тор, -а <i>т</i>	administrátor, správce
ваш, ва́ша, ва́ше	vaš, vaša, vaše
где́	kde
да	ano
ду́мать, ду́маю	myslet, myslím
за́нятия <i>тл</i>	vyučování, výuka
из	z
идти́, идú, идёте	jít, jdu, jdete
как	jak
како́й, -а́я, -о́е	jaký
ку́рсы <i>тл</i>	kurz, kurzy
мо́жно	lze, je možné
найти́, найду́	najít, najdu

на́мно́го	mnohem, o mnoho
не́т	ne
но́	ale
отку́да	odkud
о́тчество, -а <i>с</i>	jméno po otci, druhé jméno
о́чень	velmi, moc
пожа́луйста [pažálusta]	prosím
про́сто	prostě, jednoduše
разго́ворный, -ая, -о́е	zde konverzační
расписа́ние, -я, <i>с</i>	rozhvrh, řád
ровесники́ <i>тл</i>	vrstevníci
ру́сский, -ая, -о́е	ruský
сейча́с	nyní, teď
спаси́бо	děkuji
ста́рше вас	starší než vy
студе́нт, -а <i>т</i>	student
то́ есть	totiž, to je, čili, to znamená
тогда́	tehdy
хорошо́	dobře
Чэ́хия, -и <i>с</i>	Česko
язы́к, -а <i>т</i>	jazyk

Здра́вствуй(те)! [zdrástvuj'ti]

	Dobrý den! Vítej(te)!
Как вас зову́т?	Jak se jmenujete?
Отку́да вы?	Odkud jste?
О́чень приятно.	Těší mě.
Я вас могу́ называ́ть...?	Mohu Vám říkat ...?
Приса́живайтесь.	Posadte se.
Вот ...	Tady je ...

Infobox

CD 02_03

Představování

Pro představování se v ruštině používá sloveso ЗВАТЬ (nazývat, volat, jmenovat se):

Как тебя зовут? Jak se jmenuješ?

Как вас зовут? Jak se jmenujete? (pro množné číslo nebo pro vykání)

Меня зовут... Jmenuji se...

Меня зовут Ольга. Меня зовут Алексей.

Jmenuji se Olga. Jmenuji se Alexej.

Příklady:

Я студент.	<i>Jsem student.</i>
Вы идёте на курсы?	<i>Jdete na kurz?</i>
Он студент курсов.	<i>On je student kurzu.</i>
Мы ровесники.	<i>Jsme vrstevníci.</i>
Они студенты.	<i>Oni jsou studenti.</i>
Ты учитель?	<i>Ty jsi učitel?</i>

Pro vykání se stejně jako v češtině používá zájmeno **вы** (vy). Při psaní se píše s velkým písmenem (je známkou úcty k tomu, komu je adresován dopis), např.:
Спасибо Вам. *Děkuji Vám.*

Časování slovesa ИДТИ (jít) v přítomném čase:

я иду	мы идём
ты идёшь	вы идёте
он(а) идёт	они идут

Cvičení 2

Doplňte sloveso ИДТИ ve správném tvaru:

- Я в школу.
- Он на курсы.
- Вы к нам?
- Они туда.
- Ты с нами?
- Мы с вами.

Klíč: 1. иду 2. идёт 3. идёте 4. идут 5. идёшь 6. идём

Cvičení 1

Vyberte správnou odpověď:

- Куда пришёл Здэнек?
а) на курсы русского языка б) в гостиницу
- Как зовут администратора?
а) Галя б) Алла
- Откуда приехал Здэнек?
а) из Словакии б) из Чехии
- Какие курсы будет посещать Здэнек?
а) курсы для начинающих б) курсы разговорного русского
- Сергеевна – это?
а) отчество (jméno po otci) б) фамилия (příjmení)
- Администратор намного старше Здэнека.
а) Это правда. б) Это неправда.

Klíč: 1 A 2 A 3 B 4 B 5 A 6 B

Gramatika

Osobní zájmena

я	я
ты	ты
он	он
она	она
оно	оно
мы	мы
вы	вы
они, оны, она	они

Infobox

Gramatika ruštiny v číslech

V ruštině je 6 pádů (na rozdíl od češtiny ruština nezná 5. pád, pro oslovení se tedy používá 1. pád), 3 rody: mužský, ženský a střední, 2 čísla: jednotné a množné, a 3 časy: minulý, přítomný a budoucí.

Gramatika

Меня зовут...

Se slovesem ЗВАТЬ (volat, zvat, jmenovat se) se používá osobní zájmeno v 2. pádě:

Кого зовут?

меня

тебя

его

её

нас

вас

их

ЗОВУТ

именуются

именуется

именуется (он)

именуется (она)

именуем

именуете

именуют

Infobox

Každý Rus má 3 jména: křestní jméno, jméno po otci a příjmení. Příjmení je stejně jako v české tradici jménem pro celou rodinu. Křestní jméno je vlastní jméno konkrétního člověka. Jméno po otci neboli otčestvo závisí na jménu otce. Například, pokud se otec jmenuje *Сергеев* jméno po otci jeho syna je *Сергеевич* nebo dcery – *Сергеевна*. Další příklady:

Пётр – Петрович, Петровна

Павел – Павлович, Павловна

Игорь – Игоревич, Игоревна

Сергей – Сергеевич, Сергеевна

Илья – Ильич, Ильинична

Никита – Никитич, Никитична

Cvičení 3

Doplňte správné osobní zájmena:

1. Юля работает в школе. ... – учительница.
2. Роман учится в институте. ... – студент.
3. И тебе, и мне 25 лет. ... – ровесники.
4. ... иду на курсы.
5. Володя, ... студент?
6. Куда ... идёте?

Klíč: 1. она 2. он. 3. мы 4. я 5. ты 6. вы

Cvičení 4

Doplňte dialog:

1. **Олёр:** Здравствуй! зовут Олёр. А как зовут?
2. **Слава:** зовут Слава. А кто это с тобой?
3. **Олёр:** Это моя сестра. зовут Елена.
4. **Слава:** Очень приятно. А это моя жена.
зовут Наташа. И мой сын. зовут Никита.

Klíč: 1. меня, тебя 2. меня 3. её 4. её, его

Cvičení 5

Doplňte do mezer vhodná slova:

она, Виктор, зовут, здравствуйте, я, её, меня, Виктор Дмитриевич, отчество, зовут, Елена Олеговна

(1), меня (2) Саша. (3) – учитель.

Ученики называют (4) Александром

Викторовичем, потому что моего папу зовут (5)

Моего дёда зовут Дима, поэтому коллеги (6)

моего отца (7) У меня есть жена. (8)

зовут Лёна. Её папу (9) Олёр. (10) работает в

детском саду. Дети называют её (11)

Klíč: 1. Здравствуйте 2. зовут. 3. Я 4. меня 5. Виктор 6. зовут 7. Виктор Дмитриевич 8. её 9 зовут 10. Она 11. Елена Олеговна

B Jak se máte?

CD 02_04

Před první hodinou ruštiny zbývá ještě čas, nakonec dorazila učitelka Alla Viktorova.

Учительница: Привёт, Галья!

Администратор: Здравствуйте, Алла Викторовна!

Учительница: Как у тебя дела? Всё хорошо?

Администратор: Всё просто замечательно. Вчера я была на даче, так хорошо там! А как вы?

Учительница: Ничего, спасибо. Новые студенты уже здесь?

Администратор: Пока только один, он уже здесь.

Учительница: Где же он?

Администратор: Наверное, он уже в классе. Это студент из Чехии. Его зовут Зденек. А вот и остальные наши студенты. Здравствуйте!

Учительница: Отлично! Урок будет через минуту.

Slovníček

CD 02_05

всё	všechno, vše
вчера	včera
где	kde
дача, -и ž	chata
замечательно	skvěle
здесь	zde
класс, -а т	třída
наверное	asi
новый, -ая, -ое	nový
остальной, -ая, -ое	ostatní, další
отлично	výborně
пока	zatím
просто	prostě
там	tam
только	jenom
хорошо	dobře

Привёт! Ahoj!

Как (у тебя, у вас) дела? Jak se (máš, máte)?

Ничего, спасибо.

Jde to, děkuji.

Где же он?

Kde pak je?

через минуту

za chvíli

Infobox

CD 02_06

Pozdravy v ruštině

Привёт! Ahoj!

Добрый день! Dobrý den!

Доброе утро! Dobré ráno!

Добрый вечер! Dobrý večer!

Здравствуй! univerzální pozdrav v jakékoli denní době (tykáni)

Здравствуйте! univerzální pozdrav v jakékoli denní době (vykáni)

Zdvořilé otázky při setkání

Как дела? Jak se daří?

Как у тебя дела? Jak se máš?

Как у вас дела? Jak se máte?

Několik variant odpovědí na otázky při setkání

Спасибо, хорошо. А как у тебя? (А как у вас?)

Děkuji, dobře. A ty jak se máš? (A vy?)

Отлично. Výborně.

Замечательно. Skvěle.

Нормально. Normálně.

Так себе. Jakž takž.

Ничего. [ničivó] Jde to.

Cvičení 6:

Dejte vhodné repliky:

1. – Привёт! (1).....?

– Всё хорошо. (2).....?

– Так себе.

2. – (3)....., Алла Викторовна!

(4).....?

– Добрый день, Гая, (5)....., (6)

..... А как у тебя?

Klíč: 1. Как у тебя дела? 2. А как у тебя? 3. Здравствуйте/ Добрый день 4. Как (у вас) дела? 5. спасибо 6. хорошо/ отлично/ нормально/...

Cvičení 7

Vyberte vhodný pozdrav:

1. Zdravíte kamaráda, jmenuje se Kolja.
2. Zdravíte učitelku, jmenuje se Marija Ivanovna.
3. Večer na ulici jste potkal(a) kamarádku Lenu.
4. Ráno v hotelu zdravíte recepční.
5. Přišel(a) jste do kanceláře a zdravíte více lidí.
6. Zdravíte svou babičku.

Klíč: 1. Привёт, Колья! 2. Здравствуйте, Мария Ивановна! / Добрый день, Мария Ивановна! 3. Привёт, Лёна! 4. Доброе утро!/Здравствуйте! 5. Добрый день!/Здравствуйте! 6. Привёт, бабушка! / Здравствуй, бабушка!

Gramatika

Sloveso БЫТЬ (být) v přítomném čase

Sloveso БЫТЬ se v ruském jazyce v přítomném čase většinou vypnechává, např.:

Москва – столица России. *Moskva je hlavní město Ruska.*

Má v přítomném čase pouze jediný tvar ЕСТЬ a se používá jenom v případech, když chcete zdůraznit, že něco nebo někdo někde skutečně je, existuje:

В Москвѣ есть Кремль. *V Moskvě Kreml je.*

Další příklady:

Я студѐнт. *Jsem student.*
 Ты из Праги? *Jsi z Prahy?*
 Вы дома? *Jste doma?*

Откуда вы? Я из Чехии. *Odkud jste? Jsem z Česka.*
 Мы ровесники. *Jsme vrstevníci.*

Místo slovesa *být* osobu vyjadřuje buď osobní zájmeno anebo podstatné jméno.

Мы весёлые. *Jsme veselí.*

Он на месте. / Это на месте. *Je na místě.*

Zápor se tvoří přidáním částice НЕ. Na rozdíl od češtiny záporná částice není u slovesa, ale u slova, které chcete negovat:

Я не студѐнт. *Nejsem student.*

Он не чех. *On není Čech.*

Мы не дома. *Nejsme doma.*

Ты студѐнт? Нет, я не студѐнт.

Jsi student? Ne, nejsem student.

Вы дома? Нет, мы не дома, а на работе.

Jste doma? Ne, nejsme doma, ale v práci.

Minulý čas slovesa БЫТЬ

V minulém čase má sloveso БЫТЬ následující tvary:

Jednotné číslo

был	был
была	была
было	было

Množné číslo:

были	
были	БЫЛИ
была	

Budoucí čas slovesa БЫТЬ

я буду	мы будем
ты будешь	вы будете
он(а, о) будет	они будут

Пříklady:

Я студѐнт. Я была студѐнткой. Он будет учителем.

Jsem student. Byla jsem studentka. Bude učitelem.

Мы дома. Мы были дома. Мы не были дома. Мы будем дома в 6.

Jsme doma. Byli jsme doma. Nebyli jsme doma. Budeme doma v 6.

Онi в Москвѣ. Онi были в Москвѣ. Онi будут в Москвѣ.

Jsou v Moskvě. Byli v Moskvě. Budou v Moskvě.

Вы здесь? Вы были здесь? Вы будете здесь?

Jste tady? Byli (a,-) jste tady? Budete tady?

Где он сегодня? Где он был вчера? Где он будет завтра?

Kde je dnes? Kde byl včera? Kde bude zítra?

Cvičení 8

Utvořte otázky k uvedeným odpovědím:

1.? Спасибо, всё хорошо.

2.? Меня зовут Алексѣй.

3.? Петрович.

4.? Он в клáссе.

5.? Да, я дома.

6.? Нет, она учительница.

7.? Да, онi из Россii.

Klíč: 1. Как делá? 2. Как вас зовут? 3. Какое у вас отчество?

4. Где он? 5. Ты дома? 6. Она студѣнтка? 7. Онi из Россii?

Cvičení 9

Нásledující věty převeďte do minulého času:

1. Мы здесь.
2. Где студѣнты?
3. Здѣнек в клáссе.
4. Онi дома.
5. Ты в Москвѣ?
6. Я на работѣ.

Klíč: 1. Мы были здесь. 2. Где были студѣнты? 3. Здѣнек был в клáссе. 4. Онi были дома. 5. Ты был/а в Москвѣ? 6. Я был/а на работѣ.

Cvičení 10

Нásledující věty převeďte do přítomného času:

1. Я была дома.
2. Учительница была в шкóле.
3. Мы были на кúрсах.
4. Гáля была на дáче.
5. Ты был на дáче?
6. Она была дома целый день.

Klíč: 1. Я дома. 2. Учительница в шкóле. 3. Мы на кúрсах.

4. Гáля на дáче. 5. Ты на дáче? 6. Она дома целый день.

Cvičení 11

Změňte minulý čas na budoucí:

1. Я была дома.
2. Онi были на работѣ.
3. Где вы были?
4. Мы были здесь.
5. Вы были на кúрсах?
6. Он не был на кúрсах.

Klíč: 1. Я буду дома. 2. Онi будут на работѣ. 3. Где вы будете? 4. Мы будем здесь. 5. Вы будете на кúрсах? 6. Он не будет на кúрсах.

Seznámení s lektorkou **CD 02_07**

Zdeněk je v učebně jako první. Přichází učitelka.

Здѣнек: Здравствуйте, господа учительница!

Учительница (směje se): Меня зовут Áлла Викторовна. Здравствуйте!

Здѣнек: Здѣнек Новáк, я из Чѣхии. Я сказáл что-то смешное?

Учительница: Да, меня никто не назывáл так – господа учительница. Это забáвно.

Здѣнек: А я не знáл, как вас зовут.

Учительница: Для вас я Áлла Викторовна. Я ваш учитель русского языка.

Здѣнек: Поняáтно. Спасибо.

Учительница: Здэнек, не знаёте, где же остальные студенты?

Здэнек: Они здесь скоро будут, Алла Викторовна. Я их видел в окне.

Учительница (*studenti přicházejí*): А вот и они. Здравствуйте! Вы чуть не опоздали.

Slovníček

CD 02_08

госпожá	paní
знаёте, знать	víte, znáte, vědět, znát
из	ze, z (2.p.), od
имя, имени s	jméno
забáвно	legračně
никтó	nikdo
окно́, -á s	okno
опозда́ть	mít zpoždění, opozdit se
скоро́	brzy
смешно́й, -ая, -ое	směšný
сказа́ть	říct
учи́тель, -ля m	učitel
учи́тельница, -ы ž	učitelka
что-то	něco
чуть	trochu, málem
Поня́тно.	Jasně.
А вот и они́.	Tady jsou.

Gramatika

Oslovení v ruštině

V Rusku se lidé starší dle věku nebo dle postavení ve společnosti (například ředitel) oslovují podle jména a jména po otci. Proto jsou studenti nuceni znát každého učitele podle jeho jména i otčestva.

Protože v ruštině není vokativ (5. pád), oslovení je v nominativu (1.pád).

V Česku se řekne: *pane řediteli*. V Rusku: *Иван Иванович*.
paní učitelko *Мария Петровна*
Зде́нку *Зде́нек*

Minulý čas sloves

Tvoření minulého času v ruštině je velmi podobné češtině. Tvoří se odtržením koncovky -Тб (-ТИ) u slovesa i přidáním koncovek v jednotném čísle -Л – pro mužský rod, -ЛА – pro ženský rod, -ЛО – pro středním rod, -ЛИ – pro všechny rody množného čísla.

Pro tvorbu minulého času se sloveso *бы́т* nepoužívá. Místo toho je nutné, aby ve větě bylo nějaké jméno: buď zájmeno anebo podstatné jméno.

Porovnejte:

Я сказа́л что-то сме́шное?	<i>Řekl jsem něco směšného?</i>
Меня́ никто́ не называ́л так.	<i>Mně tak nikdo neřikal.</i>
Я не зна́л.	<i>Nevěděl jsem.</i>
Мы ви́дели его́ сестру́.	<i>Viděli jsme jeho sestru.</i>
Куда́ вы э́хали?	<i>Kam jste jeli?</i>
Вы чуть не опозда́ли.	<i>Málem jste se opozdili.</i>
А́лла Ви́кторовна, что вы сказа́ли?	<i>Allo Viktorovno, co jste řekla?</i>

Při vykání ruština v minulém čase nerozlišuje rod jako čeština, používá se sloveso ve množném čísle:

Například, větu *Что вы сказа́ли?* lze přeložit čtyřmi způsoby: Co jste řekl? Co jste řekla? Co jste řekli? Co jste řekly?

HE se slovesem

Záporný tvar u sloves se tvoří pomocí částice HE. Na rozdíl od češtiny se v ruštině tato částice a sloveso píší zvlášť.

Я **не был** в клáсе.

Я **не зна́л**.

Ты **не ви́дел** Прáры?

Он **не бо́лел**.

Мы **не были́** в клáсе.

Вы **не бу́дете** там.

Га́ля **не бу́дет** на да́че.

Pozor na přízvuk v záporných tvarech slovesa v minulém čase: **не́** был, не былá, **не́** было, **не́** были.

Infobox

CD 02_09

Seznam některých sloves v infinitivu a minulém čase:

взять – взял – *vzít*видеть – видел – *vidět*говорить – говорил – *mluvit, hovořit, povídat*дать – дал – *dát*думать – думал – *myslet*дышать – дышал – *dýchat*есть – ел – *jíst*ехать – ехал – *jet*жить – жил – *žít, bydlet*знать – знал – *vědět, znát*пить – пил – *pít*понять – понял – *porozumět, pochopit*понимать – понимал – *rozumět, chápat*сказать – сказал – *říct*слушать – слушал – *poslouchat*слышать – слышал – *slyšet*смотреть – смотрел – *dívat se*стоять – стоил – *stát (peněz)*стоять – стоял – *stát (na místě)*ходить – ходил – *chodit***Ale:****идти – шёл (шла, шло, шли) – jít**

Cvičení 13

Následující věty převeďte do záporu:

1. Я там был.
2. Он в классе.
3. Мы здесь.
4. Гáля была на дáче.
5. Áлла Вíкторовна ви́дела из окнá нóвых студéнтов.
6. Нóвые студéнты пришли на уро́к.

Klíč: 1. Я там не́ был. 2. Он не в клáссе. 3. Мы не здесь. 4. Гáля не была́ на дáче. 5. Áлла Вíкторовна не ви́дела из окнá нóвых студéнтов. 6. Нóвые студéнты не пришли́ на уро́к.

Cvičení 12

Slovesa v závorkách dejte do minulého času:

1. Мы вас (не по́нять).
2. Здесь (стоя́ть) маши́на.
3. Ты (хо́дить) на ку́рсы? (*k ženě*)
4. Вы (жи́ть) в Пра́ге.
5. Он э́того (не зна́ть).
6. Я (идти́) по у́лице.

Klíč: 1. не по́няли. 2. стоя́ла. 3. ходи́ла. 4. жи́ли. 5. не зна́л. 6. шёл/шла

A Seznámení s rodinou CD 03_01

Na návštěvě u Ivanovových je matka a otec Olega.

Олэг: Здэнек, познако́мся, э́то мо́я ма́ма Зи́найда Васи́льевна и мо́й па́па Алексе́й Дми́триевич.

Здэнек: О́чень при́ятно!

Ма́ть Оле́га: И мы ра́ды познако́миться. Како́й при́ятный мо́лодой че́ловек!

Ната́ша: Да, ма́ма. Здэнек – при́ятный че́ловек и хо́роший дру́г.

Здэнек: Ната́ша, так Зи́найда Васи́льевна – тво́я ма́ма и́ли ма́ма Оле́га?

Ната́ша: Э́то ма́ма Оле́га и мо́я лю́бимая те́ща. У нас при́нято свекро́вь и свёкра называ́ть ма́мой и па́пой.

Олэг: Да, и те́ща с те́стом то́же.

Здэнек: Не понима́ю.

Олэг: Те́ща и те́сть – э́то ро́дители же́ны, то е́сть ма́ма и па́па Ната́ши. А мо́и ро́дители для Ната́ши – э́то свёкр и свекро́вь.

Здэнек: А у нас в Че́хии мы их называ́ем оди́м сло́вом «тхан» и «тхы́не» – э́то и ро́дители му́жа, и ро́дители же́ны.

Ната́ша: Да, сло́жно тебе́, Здэнек, у нас. У нас мно́го поня́тий для ра́зных ро́дственников.

Slovníček

CD 03_02

для	pro
ма́ма, -ы <i>ž</i>	máma
мно́го	hodně
мо́лодой че́ловек, -а	<i>m</i> mladík
называ́ть	nazývat, říkat nějak někomu nebo něčemu
па́па, -ы <i>m</i>	táta
познако́миться	seznámit se
пони́мать	rozumět
пони́ятие, -я <i>s</i>	pojem
при́ятный	příjemný
ра́зный	různý
ро́дители <i>mn</i>	rodiče

свёкр, -а <i>m</i>	tchán (otec manžela)
свекро́вь, -и <i>ž</i>	tchyně (matka manžela)
сло́во, -а <i>s</i>	slovo
сло́жно	složitě
те́сть, -я <i>m</i>	tchán (otec manželky)
те́ща, -и <i>ž</i>	tchyně (matka manželky)
то́же	také
хо́роший, -ая, -ое	dobrý, hodný

Рад(а,ы) (с Ва́ми) познако́миться.

Rád(a, i/y) Vás poznávám(áme).

Познако́мся!

Seznam se!

При́нято ...

Je zvykem ...

Infobox

CD 03_03

Názvy příbuzných

му́ж	manžel
же́на	manželka
до́чь, до́чка	dcera, dcerka
сы́н, сыно́к	syn, synek
се́стра	sestra
бра́т	bratr
ма́ть, ма́ма	matka, máma
оте́ц, па́па	otec, táta
ба́бушка	babička
де́душка	dědeček
вну́к	vnuk
вну́чка	vnučka

V ruštině se rozlišují názvy rodičů manžela a manželky:

те́сть	tchán (otec manželky)
те́ща	tchyně (matka manželky)
свёкр	tchán (otec manžela)
свекро́вь	tchyně (matka manžela)

Cvičení 1

Vyznačené výrazy zaměňte vhodným slovem:

1. **Ма́ть моёй же́ны** напекла́ пиро́гов.
2. **Оте́ц же́ны** моего́ дру́га вчера́ был у нас.
3. **Оте́ц моего́ му́жа** рабо́тает на заво́де «Шко́да».